

**PROGRAM
OSNOVNE OBUKE I PROVERE ZNANJA
ZAPOSLENIH
IZ OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA**

Na osnovu člana 53. Zakona o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS“ br. 111/09, 20/15 i 87/18), i Pravilnika o minimumu sadržine opšteg dela Programa obuke radnika iz oblasti zaštite od požara („Sl. glasnik RS“ br. 40/90) u Osnovnoj školi „Pavle Popović“, Trg palih boraca i žrtava fašizma br.3, Vranić (u daljem tekstu: **Poslodavac**), a po prethodno pribavljenom rešenju za saglasnost Ministarstva unutrašnjih poslova, Sektor za vanredne situacije-Odeljenje za vanredne situacije, direktor donosi:

PROGRAM OSNOVNE OBUKE I PROVERE ZNANJA ZAPOSLENIH IZ OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Osnovna obuka i provera znanja zaposlenih u Osnovnoj školi „Pavle Popović“, Vranić iz oblasti zaštite od požara vrši se u skladu sa ovim Programom, po pribavljenom rešenju za saglasnost nadležnog organa za unutrašnje poslove.

Osnovna obuka svih zaposlenih kod Poslodavca vrši se najkasnije u roku od 30 dana od stupanja na rad, a provera znanja jedanput u tri godine.

Član 2.

Zaposleni su dužni da prisustvuju obuci i proveri znanja iz oblasti zaštite od požara i da se u radu pridržavaju propisanih uputstava, upozorenja, zabrana, mera zaštite od požara, kao i da u slučaju požara pristupe gašenju. Za obavezno prisustvo na predavanjima i drugim oblicima obučavanja i proveri znanja iz oblasti zaštite od požara, odgovorni su neposredni rukovodioci i sami zaposleni. Osnovnu obuku i praktičnu proveru znanja zaposlenih obavljaju pravna lica koja ispunjavaju određene uslove i imaju odobrenje Ministarstva i lica koja rade na poslovima zaštite od požara.

Član 3.

Obuku i proveru znanja zaposlenih iz teoretskog i praktičnog dela, vrše lica koja rade na poslovima zaštite od požara u Osnovnoj školi „Pavle Popović“, Vranić i imaju položen stručni ispit.

II. POSEBNE ODREDBE

1. Način i postupak obučavanja i provere znanja

Član 4.

Datum i vreme osnovne obuke i provere znanja iz oblasti zaštite od požara prijavljuje se nadležnom organu ministarstva unutrašnjih poslova.

Član 5.

Programom osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara (u daljem tekstu **Program**) se obezbeđuje da svi zaposleni kod Poslodavca budu upoznati sa opasnostima od požara i eksplozija; merama zaštite od požara - opštim i specifičnim, vezanim za pojedine poslove i zadatke;

upotrebom uređaja, opreme i sredstvima za gašenje požara, kao i odgovornošću zbog nepridržavanja propisanih ili naloženih mera zaštite od požara.

Osnovna obuka se sastoji iz opšteg i posebnog dela, a izvodi se teoretski i praktično.

Program osnovne obuke donosi poslodavac.

Teoretska nastava obuhvata:

1.OPŠTI DEO, i

2.POSEBNI DEO:SPECIFIČNOST PRAVNOG LICA.

Član 6.

Praktična nastava obuhvata upotrebu i rukovanje sredstvima i opremom za lokalizovanje požara.

Član 7.

Po završenoj osnovnoj obuci zaposlenih, obavezno se sprovodi postupak provere znanja i osposobljenost zaposlenih.

Provera znanja odnosno osposobljenosti vrši se testovima i proverom praktične obučenosti rukovanja vatrogasnim aparatima i hidrantima.

Član 8.

Zaposleni je obučen iz oblasti zaštite od požara ako na proveru znanja dela osnovne obuke odgovori tačno na preko 75% pitanja i ako zna praktično da upotrebi odnosno koristi raspoložive uređaje, opremu i sredstva za gašenje požara.

Zaposleni koji ne zadovolji znanje i obučenost u smislu prethodnog stava, dužan je da najkasnije u roku od 30 dana od dana izvršene provere izađe na proveru znanja.

Član 9.

O izvršenoj obuci i proveru znanja sačinjava se zapisnik i vodi odgovarajuća evidencija.

Po izvršenoj kompletnoj obuci zaposlenih, jednom u toku tri godine obavezno se sprovodi postupak provere znanja zaposlenih na način utvrđen Zakonom o zaštiti od požara i ovim Programom.

Član 10.

TEME PROGRAMA OSNOVNE OBUKE

1.OPŠTI DEO

1.1. OBAVEZE ORGANIZACIJA I ORGANA U OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA

1.1.1. Normativno uređivanje zaštite od požara

- Zakon o zaštite od požara,
- Pravila zaštite od požara,
- Plan zaštite od požara.

1.1.2.Organizovanje poslova zaštite od požara:

- vatrogasne jedinice;
- služba zaštite od požara;

- lice za sprovođenje preventivnih mera zaštite od požara;
- zaposleni zaduženi za organizovanje i sprovođenje preventivnih mera zaštite od požara.

1.1.3. Preventivne mere zaštite od požara

- uređaji i instalacije za otkrivanje, dojavu i gašenje požara;
- uređaji, oprema i sredstva za gašenje požara;
- električne, ventilacione, toplotne i druge instalacije;
- smeštaj zapaljivog materijala;
- smeštaj eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova i vatrogasne straže;
- obuka zaposlenih iz oblasti zaštite od požara.

1.1.4. Obaveze u sprovođenju mera zaštite od požara

- obaveze i odgovornosti Direktora,
- obavezama i ovlašćenjima stručne službe, kao i prava i obaveze svih zaposlenih.

1.1.5. Odgovornost za nesprovođenje mera zaštite od požara:

- disciplinska i materijalna odgovornost zaposlenih, kao i prekršajna i krivična odgovornost odgovornih lica.

1.2. OSNOVI GORENJA

1.2.1. Gorenje čvrstih materija,

1.2.2. Gorenje tečnih materija,

1.2.3. Gorenje zapaljivih gasova i para,

1.2.4. Gorenje materijala pod naponom električne energije,

1.2.5. Eksplozija.

1.3. UZORCI NASTAJANJA POŽARA

1.3.1. Požari i način prenosa toplote i to:

- provođenjem (kondukcijom),
- dodirom (konvekcijom),
- zračenjem (radijacionom).

1.3.2. Osnovni uzroci nastajanja požara

- nehat ili nepažnja,
- direktan dodir sa plamenom ili užarenim materijalom (nepravilna upotreba grejnih tela kvarcne peći-grejalice i sl.),
- električna energija, zavarivanje, rezanje i lemljenje,
- statički elektricitet, atmosferski elektricitet, samozagrevanje i samozapaljivanje,
- toplotno delovanje sunca; mehanička energija i paljevina,
- prirodne pojave (udar groma i sl.).

1.4. GAŠENJE POŽARA

1.4.0. Metode gašenja požara

1.4.1. Klase požara

1.4.2. Sredstva za gašenje požara

-voda, pena, prah, ugljendioksid,

- priručna sredstva za gašenje požara.

1.4.3. Mere zaštite pri gašenju požara.

1.4.4. Protivpožarna oprema:

- ručni i prevozni PP aparati-podela, namena, aktiviranje i rukovanje,
- postavljanje, čuvanje i kontrola aparata za gašenje požara,
- hidrantska mreža-hidrant i oprema.

1.5.SAVREMENI TEHNIČKI SISTEMI ZA OTKRIVANJE I GAŠENJE POŽARA

1.5.1. Otkrivanje i dojava požara:

- automatski javljači požara,
- ručni javljači požara,
- signalne centrale.

1.5.2. Savremena oprema i metode gašenja požara:

- izbor tipa stabilnih instalacija za gašenje požara,
- stabilne instalacije za gašenje požara: vodom, penom, prahom, ugljendioksidom.

1.6. POSTUPAK KOD IZBIJANJA POŽARA

1.6.1. Lokalizacija požara, evakuacija i spasavanje,

1.6.2. Javljanje i poziv u pomoć,

1.6.3. Lična zaštita pri gašenju požara.

2.POSEBNI DEO-SPECIFIČNOST PRAVNOG LICA

2.1.STEPEN UGROŽENOSTI TEHNOLOŠKOG PROCESA

Osnovna delatnost Osnovne škole „Pavle Popović“, Vranić je: obrazovanje dece i omladine, računovodstveni poslovi; knjigovodstveni i opšti poslovi; poslovi tehničkog održavanja objekta. Objekat pripada kategoriji javnih objekata. Sve prostorije su tako definisane i opremljene da zadovolje uslove namene.

Prostorije Osnovne škole „Pavle Popović“, Vranić nalaze se u Vraniću u u ulici Trg palih boraca i žrtava fašizma br.3.

Član 12.

Poseban način obuke se izvodi sa zaposlenima koji u okviru svojih radnih zadataka imaju unapred određena i bitna zaduženja po pitanju zaštite od požara. To su poslovni organi, rukovodeći kadar, nastavno osoblje, pomoćno i tehničko osoblje.

Poslovne organe, rukovodeći kadar upoznati da u skladu sa članom 6. Zakona o zaštiti od požara Republike Srbije obezbede sprovođenje mera i razmotre stanje zaštite od požara. Poslovni organi, rukovodeći kadar i zaposleni sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima svaki u svom delokrugu neposredno su odgovorni za sprovođenje mera zaštite od požara.

Član 13.

U posebnom delu ovog Programa svi zaposleni moraju se upoznati sa opasnostima koje su prisutne u objektima, koji pripadaju grupi prostorija u kojima se skuplja veći broj ljudi, kao i sa postupkom brze i efikasne evakuacije iz objekta.

U objektima škole, a zbog svoje specifičnosti, najviše je u upotrebi, korišćenje i uskladištenje materijala koji su skloni paljenju i gorenju (papir, arhiva i slični materijali) čija temperatura paljenja od 185 C°-novinski papir do 360 C°-pisaći papir, korišćenje lož ulja u kotlarnici za zagrevanje prostorija škole.

Klasa opasnosti za papir Fx III C po SRPS.Z.CO.005 sa brzinom sagorevanja rastresitog papira od 0,48-0,53 kg/m²/min, koji gori plamenom i žarom.

Zbog toga posebna pažnja u objektima škola daje se na načinu i postupcima bezbednog skladištenja i čuvanja arhivske građe i papira, pretakanja, skladištenja i upotrebe lož ulja za zagrevanje prostorija škola kao i obučavanju svih zaposlenih na preventivnim merama i upotrebom opreme za gašenje požara klase „A“ i „B“.

2.2.MATERIJALI KOJI SE KORISTE ILI USKLADIŠTAVAJU U OBJEKTIMA ŠKOLE

Obzirom na deltnost Poslodavca materijali koji se koriste su: lož ulje, papir, drveni inventar i nameštaj i dr. Pomenuti materijali spadaju u zapaljive materijale klase „A”i „B”.

U školama osnovni materijal koji se koristi odnosno odlaže je lož ulje i papir.

2.3.KRATAK OPIS GRAĐEVINSKIH MATERIJALA KOJI SU UGRAĐENI U OBJEKTIMA ŠKOLE

Temelji objekta izrađeni su od betona. Glavnu konstrukciju objekta čine armirano betonski ramovi od vertikalnih stubova i horizontalnih greda. Međuspratnu i krovnu konstrukciju čine konstrukciju lako armirane betonske ploče. Pod prostora je gladak i zadovoljava uslove obzirom da se prostor može smatrati neugroženim (zonom sigurnosti). Prozori i vrata su izrađeni uglavnom od stakla sa drvenim, PVC i aluminijumskim ramovima.Krovni pokrivač je crep.

Oprema u prostorijama škole izvedena je i prilagođena tehnologiji rada, a to znači da su prostorije opremljene uređajima i instalacijama potrebnim za neometano odvijanje procesa rada škole.

2.4.MERE ZAŠTITE OD POŽARA KOJE SU SPECIFIČNE U POJEDINIM PROCESIMA KOJI SE ODVIJAJU U PREDUZEĆU I S TIM U VEZI PRAVA I DUŽNOSTI ZAPOSLENIH A NARUČITO:

-Sprovođenje mera zaštite od požara utvrđenih Zakonom o zaštiti od požara opštim normativnim aktima i Planom zaštite od požara.

-Zaposleni sa posebnim ovlašćenjima dužni su da vrše analizu stanja zaštite od požara najmanje jednom godišnje i na osnovu toga preduzimaju odgovarajuće mere za poboljšanje i unapređenje zaštite od požara.

-Dužnost i prava zaposlenih na sprovođenju preventivno tehničkih mera-lica za sprovođenje preventivnih mera zaštite od požara obuhvaćene su normativima u onim delovima koji se odnose na njihovu funkciju.

-Dužnost i pravo svih zaposlenih, je da se obuče iz oblasti zaštite od požara, kao i sa postupcima kod evakuacije zaposlenih i dece iz objekta.

2.5. NA OSNOVU PROCENE UGROŽENOSTI OD POŽARA OBJEKTA, ODNOSNO FIZIČKO HEMIJSKIM OSOBINAMA MATERIJALA KOJE SE KORISTE U PROSTORIJAMA OBJEKTA KOJE SE MOGU PODELITI U SLEDEĆE KLASSE

Klasifikacija tipova požara je izvršena standardom SRPS EN-2:2011. Navedenim standardom utvrđeni su sledeći tipovi požara :

* A - Požari čvrstih zapaljivih nemetalnih materija, obično organskog porekla, sa stvaranjem žara npr. drvo, seno, slama, papir, tekstil, ugalj, koža, šećer, guma i sl. Preporučeno sredstvo za gašenje požara je voda, sa ili bez aditiva, zatim mešavina vode i koncentrata penila i ABC prah za gašenje požara.

* B - Požari zapaljivih ili eksplozivnih tečnosti (i materija koje u požaru postaju tečne) bez stvaranja žara: plastika, benzin, benzol, kerozin, ulje, masti, etar, aceton, alkohol, lakovi, vosak, parafin, smola, katran. Preporučeno sredstvo za gašenje požara je mešavina vode i koncentrata penila, BC prah za gašenje požara, ABC prah za gašenje požara, ugljen dioksid (CO₂ gas), halon 1211 i vatrogasni aparati sa specijalnim tečnim sredstvom za gašenje požara masnoća.

* C - Požari zapaljivih gasova – nema opasnosti od izbijanja požara ove klase.

* D - Požari zapaljivih metala – nema opasnosti od izbijanja požara ove klase.

* F - Požari kod kojih su uključena kuhinjska ulja, masti, i masnoće (biljnog i životinjskog porekla). – nema opasnosti od izbijanja požara ove klase.

* Požari električnih uređaja, instalacija i opreme dok su pogonjeni električnom energijom nisu po novom standardu tretirani kao posebna klasa požara, jer zapravo struja može biti uzrok požara, a ne materija koja učestvuje u požara. Kada napajanje električnom energijom prestane, materijali predmeta paljenja se svrstavaju pripadajuće kategorije požara.

Požari koji mogu nastati u predmetnom objektu su najčešće klase A - paljenje zapaljivih delova nameštaja, enterijera, ambalaže na bazi celuloze, kao i požari na električnim uređajima i instalacijama.

Uzroci požara bi bili nastanak kvara na električnoj opremi, neispravnost električnih uređaja usled nepropisnog održavanja, nepažnja tokom rada, namerna paljevina, elemenatarna nepogoda, udar groma ili pušenje izvan dozvoljenog prostora.

2.6. NA OSNOVU OČEKIVANE KLASSE POŽARA PREDVIĐENA SU I ODGOVARAJUĆA SREDSTVA ZA GAŠENJE

- Ručni i prevozni aparati punjeni prahom "S" koji su usaglašeni sa standardima SRPS Z.C2.035.
- Ručni aparati "CO₂" usaglašeni sa standardom SRPS Z.C2.040.
- Voda (hidrantska mreža).

U posebnom delu ovog Programa svi zaposleni upознаće se i sa postupkom u slučaju požara.

Postupak zaposlenih kod požara

Svaki zaposleni koji primeti požar dužan je da ga ugasi, ako to može da učini bez opasnosti za sebe ili drugoga. Ako zaposleni ne može sam da ugasi požar, dužan je da o požaru odmah obavesti najbližu vatrogasnu jedinicu, stanicu policije.

Znaci za uzbinjivanje u slučaju požara su:

- vika "POŽAR" za uzbinjivanje najbliže okoline,
- aktiviranje sirene (ručno ili aktiviranjem javljača požara).

Obaveštavanje najbliže vatrogasne jedinice obavlja se telefonom, pozivanjem broja 193 ili na drugi pogodan način.

Pri pozivanju vatrogasne jedinice potrebno je dati sledeće podatke:

- naziv i adresu objekta koji gori,

- ima li ugroženih ljudi i opasnih materijala,
- vrstu objekta i materijala koji gori,
- broj telefona sa kojeg se vrši dojava i ime lica koje vrši dojavu.

Do dolaska vatrogasne jedinice gašenjem požara rukovodi rukovodioc gašenja požara.

Svi zaposleni koji se zateknu u blizini požara, ili su pozvani od strane rukovodioca gašenja požara, dužni su da najhitnije dođu, stave se na raspolaganje rukovodiocu akcije gašenja i izvršavaju njegova naređenja.

3.PRAKTIČAN RAD

3.1. Upotreba vatrogasnih aparata i druge opreme,

3.2. Upotreba hidranata,

3.3. Korišćenje priručnih sredstava za gašenje požara.

III. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Odredbe ovog Programa u potpunosti se primenjuju i na sve zaposlene koji su zasnovali radni odnos posle izvršene osnovne obuke.

Program osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara primenjuje se od dana dobijanja saglasnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, Sektora za vanredne situacije - Odeljenje za vanredne situacije.

U Vraniću
17.08.2020. godine

M.P.

Direktor/Odgovorno lice

Osnovna škola „Pavle Popović“, Vranić